

Forfatter: Bergsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra Fra Piazza del Popolo · I

Citation: Bergsøe, Vilhelm: "Fra Piazza del Popolo", i Bergsøe, Vilhelm: *Fra Piazza del Popolo*, udg. af Flemming Conrad ; Lars P. Romhild , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, [1988], s. 617. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bergsoev01ny-shoot-idm139673026739040/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Fra Piazza del Popolo

- 70 *Bastionerne*: se s. 600. – *slaae an*: give genlyd. – *Søhøjedens Kaserne*: på hjørnet af Solvgade og Østervold (Kd4). – *Rosenborg Bastion*: Kc4. – *Re-tariteten* ... *Toner*: hornsignal, der befaler soldater at gå til ro om aftenen. – *Hovedvægten*: Københavns vigtigste militære vagbygning på Kgs. Ny-torv (Kc5) – *Allegro*: hurtigt, livligt musikstykke eller tilsvarende spille-stil – *Laboratorium paa Christianshavn*: de militære laboratorier i nuvæ-rende Wildersgade (Kc7), jf. Er II (1900) 43 og andersteds. – *Dannevirke* ... *Dybbøl* ... *Fridericia*: befæstede steder, hvor der kæmpedes i krigen 1848-50.
- 71 *den tappe Landsoldat*: titel på soldater sang fra 1848 af Peter Faber («Den-gang jeg drog afsted»). – *Konsten*: jf. slægdekunsten. – *Læret er jo læret* ... *Kjøbenhavneren*: talemåde. – *Damon og Pythas*: Damon og Fintus (4. årh. f.Kr.) i Syrakus vandt berømmelse for deres selvopofrende venskab og viste derved den pythagoræiske læres moralske niveau; jf. Pythia: Apol-lons præstinde ved oraklet i Delfi. – *Voldbakkens*: Østervolds skræning. – *Frideriks Hospital*: hospital for fattige, beliggende mellem Amaliegade og Bredgade; det nuværende Kunstindustrimuseum (Kf4). – *Skalpel*: kirur-gisk kniv.
- 72 *tage Regies*: gøre krav på modydelse, tage opregning. – *Dæmnen*: ond ånd. – *Sikken Varm mod Choleraen*: jf. *Nyt Præservativmiddel mod Cholera* (4. opl. 1853) og K. Pfeufer: *Et Varm mod Choleraen* (1853, 6. opl. så). – *Aftenber-tingen*: dagbladet Berlingske Tidendes aftenudgave 1844 ff. – *Oblat*: klstermærke.
- 73 *paa den forkeerte Side af Lagner*: ud i et losagtigt liv. 1. udg. (1867) 84 har den forkeerte Side i Lauget, dvs. i de ugifte kvinders lag.
- 74 *Philosophgangen*: se s. 601 og Kc6. – *Mangel paa Elektricitet*: samspillet mel-lem kolera og elektricitet omtales fx i W. Sanders *Oplysende Vink til Kindskab om Choleraens Natur* (1854). – *Kallebodstrand*: Nc7-8. – *Chri-stianshavns Apothek*: Torvegade 19 (Kc6). – *Reberbane*: anlæg til fabrika-tion af reb, beliggende ved Christianshavns vold for enden af Langebro (Kd7).
- 75 *transparente Malerier*: billeder af tyndt materiale, der kan belyses bagfra. – *Pfaltenborg(sagt)*: et usselt natherberg for hjemløse i København, be-liggende på hjørnet af Rosenborggade og Aabenraa (Kc4). – *Tordensky-er*: se n.t. s. 33.
- 76 *Ballerne og Quæerne*: kuglerne og stokkene til billard. – *mephitiske*: kvæ-lende.
- 77 *egyptisk Mørke*: bælgeomørke, jf. 2. Mosebog 10:21-23
- 80 *Jantsraad*: se n.t. s. 30 – *Krigen*: træårskrigen 1848-50.
- 81 *Stiftelsen*: antagelig Vajsenhuset, et hjem for forældreløse børn. – *Neme-sis*: nattens datter i gr. mytologi, den som gudinde personificerede straf eller gengældelse, hvormed guderne rammer den overmodige; hun fremstilles ofte med vinger eller hjul som særlige kendetegn, her ret-færdig gengældelse, muligvis inspireret af den af M. Goldschmidt bl.a. i romanen *Hfenlos* (1853-57) udviklede lære om en i den jødiske tilvæ-

- relse herskende orden og retfærdighed eller lignende ideer i Henrik Hertz' *Nönon*: se nt. s. 241 og 254 f. – *Elsvaad Trier*: S.M. Trier (1800-1863), overlæge ved Frederiks Hospital.
- 82 *Høven*: den sv. ø har lejlighedsvis været tilflugtssted for danskere i lyssky ærinde. – *Belleme*: se s. 606.
- 83 *S. Maria Maggiore* og *S. Carlo al Corso*: store kirker i Rom, hhv. Ra3 og Re5. – *Der brast ... Hætte min*: Einar Tambskalvers ord til den norske konge Olav Trygvason under slaget ved Svold år 1000 e.Kr., da Einars bue brast, jf. Snorre Sturluson: *Olav Trygvasons saga* (henimod 1230), kap. 108. – *Minerva-Ligeme*: den lille kirkeugle (*Athene noctua Scop.*). – *Trinità de' Monti*: se nt. s. 18. – *Corso ... Babuino*: jf. s. 595. – *Porta Pia* og *Porta Salara*: porte i Roms bymur østligere end Porta del Popolo. – *Via Sistina*: Rb4, fra Den spanske Trappe til Piazza Barberini mod sydøst. – *Pebblingsøen(s)*: se s. 601.
- 84 *Sia Signor Enrico in letto*: it.: Er hr. Henrik i seng? – *Non Signor! Signor Enrico ... accidente*: it.: Nej, hr.! Hr. Henrik er endnu ikke kommet tilbage. Ak, Gud, hvilken ulykke. – *Scudi ... Daler*: se nt. s. 15 og 29. – *point d'honneur*: fr.: æresfølelse. – *Caffè Greco*: Rd5, se s. 595. – *Via de' Condotti*: Rd5, fra Den spanske Plads til Corsoen. – *Caffè nero*: it.: sort kaffe, uden fløde. – *Sebbi*: it.: sudvalgte, en type af det pavelige skatteremonopolis cigarer, jf. *Rom* (1877) 239 og *Er V* (1905) 17.
- 85 *Occupationstøpset i Rom*: se s. 599. – *galliske Øm*: hætteegn og symbol for Napoleon (I's og) III's Frankrig. – *Via (Vicolo) di Gallinaccio*: it.: «Kalkunstræde», nær Piazza Barberini (Rb4). – *vort sædvanlige Trattorie*: skandinaverne i Rom havde jf. Goldschmidts *Fortællinger og Skildringer I* (1863) 23 ff. og Bergsøes *Rom* (1877) 248 samt *Er V* (1905) 9 ff. fast bord i væresthuset Quattro Nazioni i V. di Gallinaccio. – *Evangelisten*: Evangelista, alm. it. mandsfornavn; jf. *Er V* (1905) 13, 17 og Goldschmidts *Fortællinger og Skildringer I* (1863) 26 ff. – *Scirocco*: af it.: en sydfrakommende, varm, ofte fugtig eller trykkende blæst. – *Tegnehøg*: lomnehøg.
- 86 *Corso*: strøgtur i hestevogn på Corsoen. – *Belvedere*: udsigtsterrassen på Monte Pincio oven for Piazza del Popolo. – *Circondolan*: det store fyrværkeri, jf. *Er V* (1905) 59-61. – *Monte Mario*: mod nord og *Villa Doria Pamphili*: mod syd: romerske høje med store parkanlæg på den vestlige side af floden Tiberen. – *corde sensible*: fr.: omme streng, omme side.
- 87 *Journals*: tidsskrifter eller dagblade.
- 88 *Recensent*: anmelder. – *in artibus*: lat.: vedr. kunstarterne og humaniora. – *Fortegnelsen over nordiske Kunstnere*: Hvis der er tale om Malm's tid en menneskealder forud for rammehandlingen, kan der være tænkt på Heinrich Keller: *Elenco di tutti i pittori, scultori, architetti etc.* (1824, 1830²), fortrinsvis om de tyske kunstnere i Rom; ø. 1861 har det måske foretaget en lignende adresseliste specielt om de skandinaviske kunstnere, i Den skandinaviske Forening. – *confunderede*: forvirrede. – *den danske Folketro ... igjennem Suen*: jf. J.M. Thiele: *Danmarks Folkesagn III* (1860) nr. 177. – *som et vækigt ... utan flagg*: fra C.M. Bellman: *Fredmans epistlar*